Tot queda en família!

Guia de llibres recomanats

13/04/2013
La lectura i la seva promoció
Olga Molins

EL PROCÉS DE CONFECCIÓ DE LA GUIA…

La família segueix sent el primer espai de socialització de l'infant; però les estructures familiars han canviat notablement els últims anys a les societats europees, establint-se noves relacions i escenaris en el sí d'aquest entorn tan important per a la vida de nens i nenes.

Aquesta guia, dirigida a lectors d'entre 8 i 11 anys, pretén acompanyar als infants en el descobriment d'aquesta diversitat de models familiars i convidar-los a reflexionar sobre com s'organitzen els éssers humans per intentar protegir-se i ser feliços.

És una guia temàtica al voltant de les relacions que s'estableixen entre diferents membres d'una família (pares i fills, germans, avis i néts, oncles i nebots…) i una petita mostra d'aquesta diversitat de famílies actual (famílies monoparentals, adopcions, homosexualitat…). He procurat recollir llibres de diferent tipologia (tot i que donada la temàtica no ha estat senzill) d'entre les novetats literàries més actuals i més recomanades per la crítica dels últims anys. Per fer-ho, he consultat la base de dades de GRETEL, les seleccions de *Quins llibres…?* dels butlletins del 2010 al 2013 del seminari de Bibliografia Infantil i Juvenil de l'Associació de Mestres de Rosa Sensat, els recomanats a la revista Faristol i la selecció de lectures de l'any 2012 de la Fundación Germán Sánchez Ruizpérez. No obstant això, per a poder oferir realment documents de diversa tipologia, he inclòs també documents que no apareixen en aquestes fonts però sí de recomanacions de bibliotecàries professionals i que per tant considero de qualitat.

A continuació exposo els llibres seleccionats diferenciant-ne la font d'on l'he seleccionat i afegint-hi un petit comentari sobre el contingut que explica la seva pertinença a la guia. Els comentaris inclosos al fulletó dirigit als infants tenen l'objectiu d'explicar breument l'argument del llibre per tal de cridar l'atenció dels lectors i animar-los a llegir-lo. Tots els comentaris estan extrets del Servei d'Orientació de la Lectura (SOL), de les mateixes fonts on els he cercat o bé de la coberta posterior de cadascun dels llibres.

SELECCIÓ DE LLIBRES

Extrets de Gretel:

Títol: Anem a veure el pare!
Autor: Laurence Schimel
Il·lustracions: Alba Marina Rivera
Editorial: Ediciones Ekaré
Any: 2010
Gènere: Àlbum il·lustrat

Anem a veure el pare ha estat publicat recentment tant en català com en castellà. Ambdues versions, narrades en primera persona, expliquen com una nena enyora el seu pare des del

seu país d'origen i es prepara per retrobar-lo a l'estranger. No obstant això, la versió catalana està narrada a *posteriori*, de manera que es recorda allò que va passar en la llengua d'acollida; mentre que la versió castellana està narrada com si els esdeveniments passessin al moment i en la llengua materna. Aquest canvi formal de la narració suposa una exploració molt destacable d'aquest àlbum en favor de la versemblança de la traducció i de la representació del procés d'integració de la protagonista a través del seu mateix ús d'una nova llengua, subratllador també del seu canvi de perspectiva. Les imatges, amb tons pastels i plenes de detalls i textures, recreen tant el tempo emocional de l'espera del viatge, com el món infantil i familiar de la nena. (GRETEL)

El llibre explica una situació molt comú avui en dia: pares o mares que marxen a treballar fora del seu país i que quan han aconseguit prou diners, volen reunir de nou a la seva família.

Títol: Mejillas rojas
Autor: Heinz Janisch
Il·lustraions: Aljoscha Blau
Traducció: Eduardo Martínez
Editorial: Lóguez
Any: 2006
Gènere: Àlbum il·lustrat

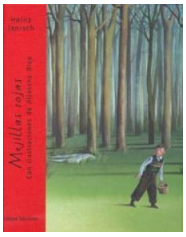

Aquest àlbum il·lustrat, respon a la necessitat dels infants d'idolatrar als adults propers, en aquest cas és un avi que explica histories increïbles. Només al final se'ns desvetlla que l'avi va morir fa un any, però el seu nét segueix escoltant les seves històries. Un àlbum cuidat que tracta el tema de la mort, amb unes il·lustracions que reprodueixen un món oníric. És un d'aquests llibres que requereix una lectura entre línies, doncs diu molt més del que llegim a primera vista, tant a través del text como per mitjà de les il·lustracions. Una joia. (SOL)

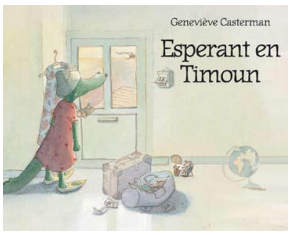

Títol: Esperant en Timoun
Autora: Geneviève Casterman
Editorial: Flamboyant
Any: 2011
Gènere: Àlbum il·lustrat

Timoun vol dir «nen» en crioll. Adoptar un nen és tota una aventura. Una llarga espera plena de somnis, d'esperances, de dubtes, de pors. Fins que un bon dia arriba l'hora de marxar, de conèixer-se… Aquest llibre és un tendre homenatge a tots els pares que, amb molt d'amor i esforç, han arribat al seu fill a través d'un procés d'adopció. Però sobretot, aquest llibre és la millor manera per fer entendre als més petits què significa adoptar.

Extrets de Quins llibres...?

Títol: Em venc el Cigró
Autora: Care Santos
Il·lustracions: Mercedes Marro
Editorial: Cruïlla
Any: 2013
Gènere: Novel·la

Història de germans explicada amb molt d'humor. El germà gran vol vendre's el germà petit i canviar-lo per una germana gran.

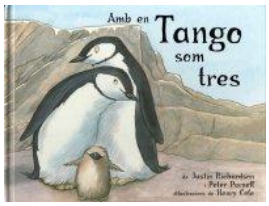

Títol: Amb en Tango som tres
Autors: Justin Richardson; Peter Parnell
Editorial: RBA Libros i Ediciones Serres
Any: 2006
Gènere: Àlbum il·lustrat

Amb en Tango som tres es la història verídica (tal como se'ns explica a l'epíleg) de dos pingüins del zoològic de Central Park a la ciutat de Nova York que, enlloc d'aparellar-se amb una femella com acostumen a fer els pingüins, van formar parella entre ells. El guarda del parc els va posar al niu un ou que no podia cuidar una altra parella d'on va néixer en Tango, un bebè pingüí que és l'únic de tot el zoo que té dos pares. Una entranyable i bonica història que ens permet parlar sobre els diferents tipus de famílies que formen avui dia la nostra societat.

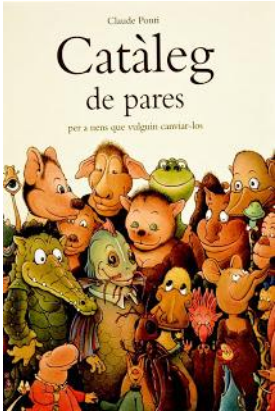

Títol: Catàleg de pares per a nens que vulguin canviar-los
Autor text i il·lustracions: Claude Ponti
Editorial: Corimbo
Any: 2009
Gènere: Àlbum il·lustrat / Llibre -joc

A mode de catàleg publicitari, aquest àlbum ofereix als petits una mostra de pares i mares per a canviar pels originals, amb advertències incloses. El llibre llença una mirada irònica cap el món adult, suavitzada per unes enginyoses i humorístiques il·lustracions.

Extrets d'altres fonts:

Rosa Sensat

Títol: Estimada Theo
Autora: Anne Vantal
Il·lustracions: Gabriel Hernández Walta
Traducció: Elena del Amo de La Iglesia
Editorial: Edelvives
Any: 2005
Gènere: Novel·la

Narrat en primera persona per la protagonista, aquesta novel·la és el diari de la Lea, que explica la relació entre ella i la seva madrastra. Però l'arquetip d'aquest personatge en els contes clàssics es trenca amb la Theo. Entre la dona i la nena es crea un vincle molt fort d'acceptació i amistat. Aquest llibre ha rebut el prestigiós premi Sorcières 2005, en la categoria de novel·la juvenil, atorgat per l'Associació de Bibliotecaris Francesos i llibrers especialitzats en obres per a adolescents. (SOL)

Revista Imaginària nº 205 d'abril de 2007

Títol: Mayor y menor
Autor: Chanti (Santiago González Riga)
Il·lustracions: Chanti
Editorial: Sudamericana
Any: 2008
Gènere: Còmic

Mayor y menor es publica des d'octubre de 2003 a la revista *Rumbos* que integra l'edició dominical de *La Voz del Interior*, d'Argentina, i és la segona en major tirada del país. Degut a la seva gran repercussió, la història d'en Nacho i en Tobi va adoptar format de llibre l'any 2008. Cada llibre comprèn un any de la historieta, i inclou quasi tots els episodis.
És una historieta per a tota la família que reflexa les relacions entre germans.

Biblioteca Marta Mata de l'Escola Orlandai de Barcelona

Títol: En família!
Autora: Alexandra Maxeiner
Il·lustracions: Anke Kuhl
Traducció: Anna Soler Horta
Editorial: Takatuka
Any: 2011
Gènere: Llibre de coneixements

Front a la seva imatge tradicional, aquest llibre explica, classifica i il·lustra les distintes modalitats de famílies que s'han desenvolupat dintre de la nostra societat occidental arran dels canvis socials, econòmics, polítics i legals que hem experimentat en les últimes dècades. El to adoptat expressa naturalitat i normalitat, fuig tant la polèmica com els prejudicis, al apostar per la diversitat i la tolerància, i es dirigeix al nen en un to clar y proper sense incórrer en el didactisme ni en el proselitisme. (SOL)

Biblioteca particular

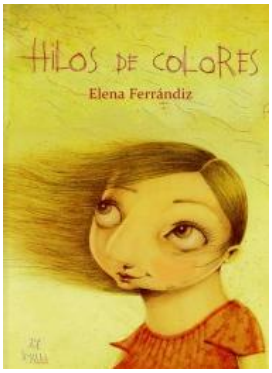

Títol: Hilos de colores
Autora del text i les il·lustracions: Elena Ferrándiz
Editorial: Legua editorial
Any: 2012
Gènere: Àlbum il·lustrat

Un conte poètic en el que un àvia teixeix un llarg vestit amb els fils del seus records i en el que un dia van apareixent forats (alzheimer). Abans que el vestit acabi per destrossar-se, l'àvia li regala a la seva néta un llibre amb la història de la seva vida; una història que està plena de colors i va cosida amb les agulles del cor. Això ajuda a la nena a comprendre que a vegades la memòria pot ser fràgil, que les experiències de la vida són les que ens fan ser com som i que davant de les absències de la memòria de l'àvia la millor medicina és l'afecte. Les il·lustracions estan plenes de metàfores que ajuden i complementen el text.
Malgrat no he trobat aquest conte en cap de les fonts bibliogràfiques anteriorment citades, considero que la seva temàtica s'adiu molt a la guia i li aporta un altre punt de vista.

ALTRES RECOMANACIONS

MEGHEE, Alison; REYNOLDS, Peter H. *Un dia*. Barcelona: Serres, 2013
KRAURE, Ute. *Quan marxaran aquests*. Barcelona: Joventut, 2011
FRIESE, Julia ; DUDA, Christian. *Todos sus patitos*. Salamanca: Lóguez, 2009
TURÍN, Adela ; NELLA, Bosnia. *Rosa caramel*. Núlen, 2001
UGIDOS, Sílvia ; VALVERDE, Mikel. *El meu pare és mestressa de casa. I què?* Barcelona: La Galera, 2000
COUTURE, Amélies. *No, no i no*. 2006
SMITH, Lane. *El jardín del abuelo*. Barcelona: Océano Travesía, 2012
TORRENT, Dani. *Mi abuelo Carmelo*. Kalandraka, 2011
ARMANGUÉ, Joan. *Mare, així que puguis torna*. Barcelona: Cruïlla, 2011
MOON, Seung-yeoun ; LEE, Suzy. *Pintors*. Libros del zorro rojo, 2011
JULIÀ, Tessa. *Em vaig casar amb els meus pares*. Animallibres, 2011
SANTOS, Care. *Em venc la mare*. Cruïlla, 2010
BOUGAEVA, Sonja. *Dues germanes tenen visita*. Barcelona: Takatuka, 2010
LE RAY, Anik ; DAUTREMER, Rébecca. *En Nat i el secret de l'Esperança*. Barcelona: Baula, 2010
NEWMAN, Lesléa ; PIÉROLA, Mabel. *Paula tiene dos mamás*. Barcelona: Edicions Bellaterra, 2003
O'CONNOR, Barbara ; MORALES, Judit. *Cómo salir de un apuro*. Macmillan, 2011
BUITRAGO, Jairo. *Camino a casa*. Fondo de cultura económica.2011
MONGAY, A. *La meva família i altres monstres*. La Galera, 2006
MASSE, Josée. *La mare*. [Barcelona] : Intermón Oxfam, cop. 2009
Roda, Ignasi. *Vull un germanet*. I.N.G. Ivette Noguera Garcia, 2009
EUDAVE, Cecilia ; MUÑIZ, Jacobo. *Papá oso*. A buen paso, 2010
WAECHTER, Philip. *Días de hijo*. Santa Marta de Tormes: Lóguez, 2010
MUÑOZ, Rodrigo. *Mi hermano el genio*. Edebé, 2011

Per a lectors més petits...

GRAVETT, Emily. *Un huevo con sorpresa*. Macmillan Heinemann, 2012
BAUER, Jutta. *Marecrits*. Lóguez, 2004
YACCARINO, Dan. *Cada divendres*. Intermón Oxfam, 2011.
CHEN, Chih-Yuan. *Guji Guji*. Thule, 2008
DOMECQ, Mathilde. *En Popoi i en Tito s'estimen*. Bang Ediciones, 2011
ISOL. *Secret de família*. Fondo de cultura económica, 2007.
LUCIANI, Brigitte ; THARLET, Eve. *En Pinxo, en Timbal i la Guineta*. RBA, 2006
DEACON, Alexis. *Coco i Piu*. Ekaré, 2012
ALTÉS, Marta. *El meu avi*. Macmillan, 2012
GRANADOS, David. *La nau d'en Guim*. Takatuka, 2012.
CARRASCO, Aitana. *El viaje del bisabuelo*. Kalandraka, 2008
LOBEL, Arnold. *L'oncle elefant*. Hipotesi, 2011
MARTÍN, Oswaldo C., GONZÁLEZ SANTANA, Normando. *Yuno y su nueva familia*. Fundación Triángulo, 2006

Per a lectors més grans...

AVI. *Ciutat d'orfes*. [Barcelona] : Bambú, 2012
BONDOUX, Anne-Laure *Les llàgrimes de l'assassí*. Baula, 2012

NÖSTLINGER, Christine. *Una història familiar*. Madrid: Oxford, 2010
PITCER, Annabel. *La meva germana viu sobre la llar de foc*. Barcelona: La Galera, 2011